

# 'UM OUTRO MUNDO E POSSIVEL' - EEN ANDERE WERELD IS MOGELIJK

## Davos versus Porto Alegre

*"De twintigste eeuw is geëindigd in Seattle, de nieuwe eeuw is begonnen in Porto Alegre". Deze ene zin vat goed de geest weer van het eerste Wereld Sociaal Forum, dat in januari in het Braziliaanse Porto Alegre plaatsgreep. De bewegingen die vandaag opkomen voor een andere mondialisering namen er de tijd om samen na te denken, te discussiëren en nogmaals tot de vaststelling te komen dat een andere wereld mogelijk is.*

Elk jaar is het Zwitserse mondaine skioord Davos de gast-



foto's: 11.11.11.

heer van het Wereld Economisch Forum (WEF). Dit jaar was Davos een versterkte burcht. In Zwitserland was de noodtoestand van kracht uit vrees voor rellen met de duizenden militanten die kwamen protesteren tegen dit jaarlijkse forum van de machtigen der wereld: de beleidsmakers uit de politieke, financiële en economische wereld.

Op hetzelfde ogenblik was er dus in Porto Alegre het Wereld Sociaal Forum (WSF). Meer dan 10.000 deelnemers spraken er hun overtuiging uit van een ander model, dat gebaseerd is op solidariteit, eerbied voor de rechten van de mens, duurzame ontwikkeling, rechtvaardigheid en participatie. Er waren voornamelijk bewegingen uit het Zuiden aanwezig, vertegenwoordigers uit 117 landen, meer journalisten dan in Davos en meer volk dan de vergaderzalen konden verwelkomen.

### Alliantie tegen het ultra-liberalisme

Twee modellen staan tegenover elkaar. Dat van de uitsluiting en dat van de convergentie. De convergentie van burgerbewegingen, boerenorganisaties, politieke bewegingen, vakbonden, inheemse volkeren, jongeren- en vrouwenbewegingen, milieuorganisaties, bewegingen

voor een sociale economie, mensenrechten, ontwikkelingssamenwerking, wetenschappelijke onderzoekinstellingen, studenten, intellectuelen. In Porto Alegre werd de alliantie tussen uitgesloten, uitgebuiten en tegenstanders van de mondialisering versterkt. De slachtoffers van het neo-liberale model waren gisteren nog uiterst zwak en versplinterd. Vandaag verenigen zij zich.

### Tina en Tata...

Na de mislukking van het MAI (Multilateraal Akkoord inzake Investerings), de top van de WTO (Wereldhandelsorganisatie) in Seattle, talrijke bijeenkomsten van vorig jaar (Bangkok, Washington, Genève, Millau, Praag, Seoel, Nice en Dakar) verloopt deze convergentie van strijdbewegingen aan een versneld tempo. De pleitbezorgers van het neo-liberalisme hebben maar één argument: "there is no alternative" (er is geen alternatief), in het Engels afgekort tot TINA.

In Porto Alegre namen de sociale bewegingen de handschoen op met de slogan "there are thousands of alternatives" (er zijn duizenden alternatieven), afgekort TATA. 400 ateliers formuleerden alternatieven en discussiëerden over allianties en te volgen strategieën.

### De diepe kloof

In Davos bogen de organisatoren zich over de crisis en het verlies aan legitimiteit van het model, dat door de grote internationale financiële en handelsinstellingen wordt verdedigd, zoals de Wereldbank, het Internationaal Monetair Fonds of de WTO. Sinds 1971 staat het WEF van Davos vooraan bij de bepaling van het internationaal economisch beleid. Het WEF is zich bewust van de kritiek vanuit de publieke opinie en behandelde bijgevolg de vraag hoe de "Global Divide" te dichten, de diepe kloof tussen winnaars en verliezers van de mondialisering. Slechts een handvol, zorgvuldig uitgekozen niet-gouvernementele organisaties werd tot het forum toegelaten om er hun advies uit te brengen. Echte antwoorden werden er niet geformuleerd, enkel wat intentieverklaringen en 'menslievend' initiatieven van het bedrijfsleven. Al snel bleek dat de catastrofale gevolgen van de kloof tussen rijk en arm niet de belangrijkste bekommernis waren. Er werd onmiddellijk tot de kern van de zaak overgegaan: het grote eigenbelang, de vrees voor een nulgroei in de Verenigde Staten, de ernstige moeilijkheden waarmee de bedrijven van de 'nieuwe economie' kampen.

Het WSF wil het forum van de toekomst zijn. Porto Alegre was een politiek signaal waar niemand nog omheen kan, een belangrijke nieuwe etappe in een proces van verzet en opbouw. Het debat gaat al lang niet meer over de vraag hoe het neo-liberaal model kan worden hervormd of hoe de mondialisering een menselijk gelaat kan krijgen. Het gaat over fundamentele keuzes : tussen een model van wedijver of van solidariteit, tussen het eenheidsdenken of de diversiteit van opvattingen, tussen de uitsluiting door de marktprincipes of het recht op waardigheid voor iedereen, tussen de almacht van de machtigen of de participatieve democratie

### Planetaire burgers

In de voormiddag stonden twee grote thema's centraal. Enerzijds werden de productiewijzen, de verdeling van de rijkdommen, de controle over de winst van wat de aarde opbrengt voor allen, de technologieën, het krediet, de markt, geanalyseerd vanuit waarden als sociale gerechtigheid, duurzame ontwikkeling en menselijke waardigheid. Anderzijds stonden ook de politieke besluitvorming en de verantwoordelijkheden van de politiek ter discussie : de wegen om tot een participatieve democratie te komen, de eerbiediging van de universele rechten, de bevordering van het planetaire burgerschap en de rol van de 'civiele maatschappij' als tegenmacht.

In de namiddag organiseerden de deelnemende organisaties ateliers, stelden er alternatieven voor, discussieerden over allianties rond concrete thema's zoals landbouwhervorming, het Plan Colombia, de vrijhandelsakkoorden op het Amerikaanse continent, de schuldenlast, GGO's (genetisch gemanipuleerde organismen), de financiële speculatie. 's Avonds namen prominenten uit de politieke en culturele wereld het woord, samen met vertegenwoordigers van boerenorganisaties : Eduardo Galeano, Luiz 'Lula' Da Silva, Oscar Niemeyer, José Bové of Joao Pedro Stedile zorgden voor nokvolle zalen.

Het forum had niet de pretentie een eindverklaring op te stellen. Dat zou onrecht hebben aangedaan aan de rijkdom van de debatten en voorgestelde alternatieven. De plenaire zitting aan het einde was veeleer een feest van de hoop op een nieuwe wereld. Gezien het succes werd er meteen een nieuwe afspraak gemaakt voor een Wereld Sociaal Forum in 2002 opnieuw in Porto Alegre en in 2003 in een andere stad in het Zuiden.

De inzet van deze volgende afspraak zal nochtans groot zijn. Er zijn manifeste pogingen om Porto Alegre te recupereren voor partijpolitieke doeleinden. Bepaalde plaatselijke 'vroede vaders' gaven sterk de indruk het gebeuren te willen gebruiken als eigen politieke tribune. Bepaalde Franse politici profileerden zich met zeer veel ijver. En deze tendens wordt volgend jaar wellicht nog sterker.

Anderen willen dan weer dat het Forum een militanter karakter krijgt en echt mobiliseert voor lokale of globale strijdbewegingen. Zo betuigde de internationale boerenorganisatie Via Campesina haar solidariteit met de Braziliaanse 'Beweging van de Landlozen', die een experimenteel centrum voor genetisch gemanipuleerde organismen van Monsanto bezet. Daarmee wilde Via Campesina nadrukkelijk wijzen op de noodzaak van een mobilisatie, wil men de huidige krachtsverhoudingen in de wereld veranderen.

Er waren ook afwezigen op dit eerste Wereld Sociaal Forum. Het is normaal dat het Zuid-Amerikaanse continent zeer sterk vertegenwoordigd was, maar toch waren



er te weinig afgevaardigden van Afrikaanse en Aziatische bewegingen en organisaties. De voorbereiding van Porto Alegre 2002 zal meer gebaseerd moeten zijn op een regionale dynamiek. Ook enkele grote internationale instellingen – NGO's, mensenrechtenorganisaties, milieubewegingen en internationale vakbondskoepels hebben nog niet geantwoord op de oproep van Porto Alegre. Sommige deelnemers vroegen zich af of deze internationale zwaargewichten zullen kunnen leven met de huidige werkwijze, die geen gecentraliseerde beslissingsstructuren heeft.

Thierry Kesteloot

(\* ) Thierry Kesteloot is verantwoordelijk voor de campagne 'voedselsoevereiniteit' bij Oxfam-Solidariteit en nam in Porto Alegre aan het Wereld Sociaal Forum deel.